

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

De Personis Ecclesiasticis, Earumque statu, Dignitate, munere, &
Immunitate

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 1. De electione Abbatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61816](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61816)

habituque quam ludiones in tabernam irruere solent. Distributiones nihilominus cum jurgio exigunt, nec quisquam illis utpote potentioribus negare, vel contradicere audet. Inter Regulares familia exempli reperiri probe scio, sed tegere satius est, quam evulgare. Optimè dixit olim mihi notus, & familiaris scriptor P. Adamus Contzen l. 5. c. 7. Censeo eum

qui multa privilegia, immunitatesque concedit, vim & netvos principatus (adde virtutis & pietatis) incidere, seditio- nibus materiam præbere. *V. Conc. Trid. Sess. 24. c. 11. Panegyricum Bamberg. cap. 14. Tholos. de Rep. l. 18. c. 2. n. 20. Decius in Reg. 68. In omnibus causis Vallens. l. 5. tit. 33. §. 2. Oldendorp. tract. de iure singulari. §. de pri- vileg.*

TITULUS XVI.

De Abbate.

I. **A**bbatis nomen Hebraicum vel Syriacum, generaliter Patrem significat. *Marci 14. v. 28. ad Rom. 8. v. 15. ad Gal. 4. v. 6.* Nunc per appropriationem solis Monachorum, & Regularium quorundam summis præfectis tribuitur; atque ita iidem sunt Monasteriorum præfides, Antistites, Prælati, Archimandrita, Cœnobiarchæ, Hæteriarchæ, Abbates Vulgò: meminisse nimirum eos convenit, quòd non tam potestate, & vi coactiva, quàm paterno aff. & commil- sos sibi fratres, ac filios regere debeant. *Vnde in c. si religiosus 27. de elect. in 6. dicuntur vice Dei super Regularium capita positi. Eisdem licet spontos Eccle- siarum suarum appellare c. Quia propter 42. de elect. in c. si verò relinquens tr. 5. No- vella 5. vocantur Reverendissimi. V. Anton. Pe- rez in c. 2. Reg. S. Bened.*

II. Duplex Abbatum species est. Alii sæculares, qui Canonorum Regulariù Ecclesiis Collegiatis præfunt *Az. 11. l. 3. c. 19. Miraus de Collegiis Canonico. c. 122.* alii

Regulares, qui præfunt Monachorum conventibus. Horum aliqui sunt insula- ti: alii pastorale duntaxat pedum gestant. Alii iterum sunt exempti, alii non exem- pti. Exempti jurisdictionem Episcopi, & cujuscunq; Papa inferioris non agnos- cunt, quamvis Episcopalia jura, de qui- bus *16. q. 1. c. pervenit à loci Episcopo pete- re teneantur.* Non exempti Diocæsano subsunt: quemadmodum alii Clerici. Item alii exempti sunt à jurisdictione E- piscopi tantum ratione Monasterii, & personarum illius: alii etiam ratione po- puli, & territorii. *Tholos. l. 15. Synt. c. 31. Laym. l. 5. tract. 9. c. 13.*

§. I.

De Electione Abbatis.

I. **I**N Abbate eligendo requiritur 1. ut profectus sit. *c. Abbatem in Monaste- rio. 18. q. 2. c. cum in Magistrum. de elect. c. Nullus Religiosus eo in 6.* Requiritur 2. ut sit

sic legitimè natus. *c. Innotuit. de elect.* Requiritur 3. ut sit gnarus disciplinæ monasticæ, & vitæ regularis. *c. Officiu cui. de elect.* Requiritur 4. ut attigerit annum 25. *c. cum in cunctis. §. inferiora. de elect. c. accedens Dist. 50. in majoribus anni 30. exiguntur. Barb. Summa Apost. Decis. n. 15.* Requiritur 5. ut sit Sacerdos. *Gloss. c. tuam. 10. V. non ascendat. c. tuam in Domino. de ata. & qual. ordin.* In casu necessitatis tamen eligi potest in minoribus constitutus, per dispensationem. Eadem necessitas facit, ut irregularis quoque eligi queat. *V. Barb. Isidor. in Reg. Mon. c. 2. Suar. IV. l. 2. c. 3. n. 20.* Deinde eligendus est, qui vitæ meritò, & sapientiæ doctrinâ præpollet, quamvis in Congregatione fratrum ultimus foret. *c. Abbatem 18. q. 2.* Quod scientiam attinget, non requiritur tanta in Abbate, quanta in Episcopo: prudentia enim, & industria gubernandi cum charitate conjuncta sufficere potest. *Innoc. & Decius in c. cum in cunctis de poss. Pralat.* Quòd si nemo talis reperitur, nihil vetat, aliquem alterius Monasterii eligere. *Clem. cum rationi de elect.* Verùm ita electus non potest consentire absque licentia Prælati sui. *c. si religiosus de elect. in 6.* Licentiam verò dare potest Superior immediatus, puta Abbas, Præpositus, aut Prior Conventualis, nisi particularia statuta vetent, ut ferè apud Mendicantes fit. Quòd si monasterium, ex quo transeundum, Episcopo loci subiectum sit, illius quoque licentia postulanda est.

DIXI Superior immediatus, & quod intellige, ut non simul requiratur consensus Capituli, quemadmodum à Bonifacio VIII. declaratum est in *c. si Religiosus §. quia verò. de elect. in 6.* Si ita ele-

ctus, vel postulatus relicto monasterio suo gubernationem in alio auspicetur, jus suffragii, quod habuerat in monasterio relicto statim amittit. *c. ult. de Relig. dom.* Quæ causa est, ut à Prælato suo cogi non possit ad derelinquendum monasterium suum in ordine, qui Generalem non habet. Nam obedientiam vovit in hoc, & pro hoc monasterio: adeoque jure suo per professionem acquisito privati invitus non potest. Quod si valdè urgens causa exigat translationem, Episcopi, aut Summi Pontificis imploranda auctoritas erit. *Barbof in c. quàm sit necessarium 18. quest. 2 Mosconius part. 1. cap. 9. Lessius c. 4. dub. 12 num. 9. Roderic. Tomo I. quest. 15. art. 2.*

II. Electio Abbatis olim Jure Civili penes Episcopum fuit. *Rodrig. 11. q. 64. ar. 1.* hodie verò secundum dispositionem Juris Canonici à Conventu eligi debet. *c. ult. 16. q. 7.* ubi dicitur ex Conc. Tolet. Congregatio debet sibi eligere Abbatem post Abbatis sui mortem, vel eo vivente, si ipse decefferit, vel peccaverit. Episcopus enim non debet Abbatem violenter retinere in loco suo. Item statuitur in *c. Abbatem 3. & 4. Causa 18. q. 2.* nec non 2. libi. Electum legitimè non potest Conventus pro libitu remove, deponere, vel exauctorare, aliumve substituere. *c. nullam. 18. q. 2.* quia nulla auctoritas remanebit Abbati, si Monachorum potestati cæperit subjacere. Notat verò hic *Barbosa (ad c. 3. & seq. Causa 18.)* quamvis de jure communi verum sit, Abbatum tam Generalium, quàm localium electionem spectare ad Religionem, seu Convètum, nihilominus hodie Abbates locales apud Monachorum, & Canonicorum Regularium,

larium, Congregationes ferè omnes non amplius à Religiosis conventibus, sed per suffragia Generalium, vel Provincialium & suorum Definitorum eligi, ut patet ex usu, & specialibus Constitutionibus. Hæc ille de sibi notis regionibus, nos in Germania nostra contrarium fieri scimus. Objici potest, quod dicitur in *c. Hoc tantum* 18 q. 2. Sacerdotes seu Episcopos habere potestatem instituendi Abbates. Verùm illud non probat, electionem convenire Episcopis, sed institutionem, id est, confirmationem tantum; nisi fortè Monachi negligentes fuerint, vel aliquem minus dignum, & idoneum eligere velint, à quo nimirum non metuant disciplinæ exactiorem, sed perniciosam licentiam consequantur. *V. Dalnerum de Abb. c. 3. n. 4. Silv. V. Abbas n. 2. Armilla n. 1. Roder. 11. q. 54. art. 1.*

III. Quamvis ad electionem Prælatorum conversi Laici non admittantur jure communi. *c. ex eo* 32. §. in *Ecclesiis. de elect. in 6.* fieri tamen potest, vel longi temporis præscriptione, vel aliquo particulari statuto, ut vocem activam habeant. Nam Canones, qui resistere videntur commode explicantur de Laicis sæcularibus, & non religiosis. Ita fieri in Ordinibus militaribus, ac hospitalibus, Capuccinorum quoque Conventibus usus, & historię loquuntur. *Suar. IV. l. 2. c. 4. Laym. l. 4. tr. 2. c. 12. n. 3. Roderic. 11. q. 52. art. 5.* Quin etiam patronus quamvis Laicus virtute privilegii alicujus, vel conventionis electioni interesse poterit. *Dalnerum de Abbat. cap. 3.*

IV. Ut Canonici Regulares in Capitulo vocem habeant, minimum ordine subdiaconatus initiati esse debent. *Clem.*

ut ii. 2. quod tamen non videtur extendendum ad Monachos, tum quia odiosum, tum quia incommodum, quandoquidem in quibusdam Religionibus non nisi post multos annos ad sacros Ordines promoventur. Consulenda igitur uniuscujusque Ordinis statuta, & consuetudines. *Roderic. loc. cit.*

V. Si unus tantum ex Conventu super sit, posse, si velit Abbas esse, eligendi vocem alicui alteri committere, eique postquam ab eo electus est, consentire, censet *Ioannes de Arnono cautel. 35.* atque ita observatum esse in Abbate quodam S. Benedicti testatur. Melius fortè consultur tali, ut Monasterii bona tanquam administrator curanda suscipiat, numerum fratrum augeat, donec ad legitimam electionem sufficiat. *Layman. l. 4. tr. 2. c. 12. n. 3. Paulus de Leaz. in Clem. 1. de elect. Angel. in l. nulli. Quod cujusque Universitatis.*

VI. *A Conc. Tr. decretum est, Sess. 25. c. 6.* ut Abbates temporales, aliique Officiales, Generales, & Abbatissæ eligantur per Vota secreta, ita ut singulorum eligentium nomina nunquam publicentur. Nec in posterum liceat Provinciales aut Abbates, Priores aut alios quoscunque titulares ad effectum electionis faciendæ constituere, aut voces, & suffragia absentium supplere. *Ita Conc. Trid. quæ intelligenda sunt, quando electio fit per Scrutinium, non autem per compromissum, aut viam Spiritus Sancti.* In his enim suffragia palam dari possunt. Cæterum Cardinalium Congregatio duo monet. Primum est, in electione Abbatissarum vota ore tenus accipi posse à Superioribus cum duobus testibus. Alterum, quoad occultationem suffragiorum tam strictè servandum

Hh

vandum

vandum esse secretum, ut si post electionem factam in bullis Confirmationis seu patentibus exprimerentur nomina eligentium, nulla foret electio *Suar. IV. l. 2. c. 5. n. 11. Compend. prasil. Mendic. V. Electio.* Quid si, inquis, unus alteri i. scio aut non consentiente Capitulo suffragium suum ostendat, eritne propterea invalida electio? R. cum *Nav. l. 1. Consil. 9. de elect. in 6.* non fore isualidam electionem, nisi talis ostensio & manifestatio sit causa electionis. Tunc enim rescindi debet. *Suar. l. cit. n. 12.* Simpliciter invalidam fore electionem ex Declaratione Cardinali docet.

VII. Qui ex aliquo Mendicantium Ordine ad non Mendicantem transijt, vocem activam in electione Prælati non habet *Clem. l. initio. de Regular. & transf.* Ut professores, inquit, cujuscvis Paupertatis Ordinis eo libentius, in qua vocati sunt vocatione persistere, transeuntesque ad non Mendicantium ordinem, in eo conversari quietius studeant, statuimus, vocem aut locum in Capitulo non habere, etiamsi hoc sibi ab alijs liberè cõcedatur. **NOTA** causam, quæ in transitionem multos impellit, mentis instabilitatem, & inquietudinem esse. *V. qua diximus tit. 15. §. 8. n. 5. Dalnerus de Abbate c. 4. n. 4.*

VIII. Si vel indignus scienter electus fuerit, vel non canonicè, facultate eligendi pro ea vice privantur electores nõ ipso jure, sed per sententiam c. quia propter 24. de elect. ubi simul præscribitur tempus intra quod electio faciendâ sit, nimirum trium mensium. c. ne pro defectu 41. §. statuimus V. qua diximus tit. 6. §. 2. Rod. 99. Regul. To. 2. g. 52. ar. 10. Convenit sanè potestatem amittere illum, qui abutendam esse sibi falsò persuadet.

IX. Jus electionis amissum devolvitur vel ad Papam in exemptis, vel in non exemptis ad Episcopum c. cum singula 32. §. fin. de elect. Excipe. Nisi per electum steterit, quo minus electio intra trium mensium spatium perficiatur. Tunc enim ad denuò eligendum idem jus conceditur c. si electio 26. Similiter illi, ad quem jus eligendi devolutum est, totidem menses concedantur, ut provideat §. statuimus *Vallensis l. 1. Paratitl. tit. 6. §. 3.*

X. Quod tempus attinet, etiam noctu fieri electionem posse à *Valerio* annotatum est in *Disp. de Abbate c. 6. ex Bapt. Vilh.* & alijs: quamvis id parum conveniens, & decorum videatur, nisi forte imminencia pericula, & insidiæ timeantur. Quo eventu faciendam electionem esse, tribus accensis luminaribus, ut nulla relinquantur fallendi & suspicandi occasio monet. *Roderic. Tom. 11. quæst. 52. art. 15. Navar. l. 1. Consil. 8.*

XI. Si contingat electorum suffragia majori ex parte alternativa, aut conditionata esse, irrita electio censetur, & potestas eligendi devolvitur ad eos, qui purè, & absque conditione elegerunt. Omnino enim magna beneficia, & Dignitates, cujuscmodi est Prælatorum, & Abbatum, convenit puris & simplicibus votis conferri, ad tollenda dissidia, aliaque incommoda, quæ ex vacillante electione consequi possunt *Abb. Archid. Gemin. Vivianus. Alagona. Barb. in c. in electionib. 2. de elect. in 6.*

XII. Peractâ electione installatio fit (ita Canonistæ loquimur) per quam electus incipit habere jus in re: sigilla, claves, & reliqui Abbatis characteres mutantur, & innovantur. Hanc initiationem

tionem non ab alio, quàm Conventu, vel cui ipse commiserit, faciendam, apud Ciltertienses saltem, *Caramuel ex privilegio Gregor. IX. docet. Comm. in Regul. S. Benedicti. num. 1508.*

§. II.

De Confirmatione, & benedictione Abbatis.

I. **C**onfirmari, consecrari, seu benedici Abbates à sacris Canonibus statutum est, ad similitudinem & proportionem consecrationis Episcoporum, ut quia his proximi sunt potestate, honorem illorum, & dignitate non quodante, nus participant. Igitur postquam electus est Abbas, intra tres menses, ex quo vacare Monasterium cœpit, petere ab Episcopo confirmationem, & benedictionem debet. *c. 1. de supplen. negl. Pral. c. cum contingat de at. & qual. ord. c. 5. & 6. de elect. in 6. Barbof. summ. Apost. Decif. Coll. 1.* In quibusdam locis, ut *Cardinalis Tuschus* affirmat, non solent benedici Abbates, omnia nihilominus, quæ Ordinis sui sunt, officia exercent, modò Sacerdotio inaugurati sint. Si autem benedictione indigeat Abbas, eamque Episcopus tertio rogatus absque rationabili causâ negat, excusatus est, qui petivit, & fungi officio suo plenè, & absolutè potest. Idem possunt, qui electi sunt per inspirationem seu viam Spiritus Sancti, modò exemptione gaudeant, & multùm distent. *c. nihil est. 4. de elect. ubi limitatio addit, ut nihil alienent. Zerola part. 1. V. Abbas Canif. l. 1. tit. 13. Dalnerus de Abb. Piafeci in Praxi Episc. part. 1. cap. 2. pag.*

62. Angelica n. 4. & 5. Navarr. c. 27 n. 264. Laym. l. 5. tract. 9. c. 13. Navarr. c. 27. n. 264.

II. Consecratio Episcopi, & Abbatis in tribus differunt. Nam primò Episcopi consecratio est Sacramentum imprimens characterem, benedictio Abbatis verò non est Sacramentum, sed deprecatoria manuum impositio. *c. 1. Dist. 69. c. Manus 1. quest. 1.* Hinc consecratio Abbatis aliquando ab Episcopo assistentibus duobus Abbatibus, aliquando ab Abbate cum duorum aliorum assistentiâ fieri solet. *secundò*, Episcopo ante consecrationem, licet confirmatus sit, nomen Episcopi absolutè non tribuitur: Abbates modò confirmati sint, etiam ante benedictionem suo nomine appellantur. *c. quanto de off. iud. Ord. Tertio*, Episcopi consecratio simpliciter necessaria, & quasi substantialis est, ita ut absque illâ actus proprios exercere nequeat, sive primarii illi sint, ut majores Ordines conferre, sive secundarii, ut vasa sacra benedicere: at benedictio Abbatis quoad exercitium ordinis non ita substantialis est, quin absque eâ committi possint illi actus aliqui Episcopales. V. g. benedicere paramenta, & ornamenta sacra, reconciliare Ecclesias & similia, de quibus *in s. seq. V. qua diximus Tit. VI. §. 1. & 3. Panorm. in c. inter de sent. & re iudic. n. ult. Roderic. Tomo 1. q. 18. art. 2.*

III. Quæ ad Jurisdictionem spectant, Abbas exercere potest, quamprimùm confirmatus est, quemadmodum Episcopi quoque. *c. transmissam. 15. de el.* Quæ verò ad potestatem ordinis pertinent, non nisi perceptâ benedictione licent. *Zerola part. 2. V. Abb. sufficere electionem putat.* Quòd si, ut alicubi usitatum, idem